

PRO LUOMU

Toimintakertomus

1.1.2012 - 31.12.2012

Sisältö

Tiivistelmä: Ensimmäistä toimintavuotta leimasi kasvu.....	2
Toiminnan tarkoitus ja strategia	2
Tarkoitus.....	2
Strategia.....	2
Tavoitteiden toteutuminen	3
Luomumarkkinan kolminkertaistuminen	3
Luomuvalikoiman ja tuotannon kasvu	4
Luomuarvoketjun toimijoiden yhteistyö ja toimijoiden välisen luottamuksen parantuminen	4
Luomun asema kuluttajan hyvinvoinnin sekä kestävän elintarviketuotannon ja kulutuksen mukaisena valintana	5
Toimenpiteet	5
Selvitys luomualan tarpeellisista kehittämistoimista ja hankeyhteistyöstä (koordinaatio).....	5
Tuoteryhmäkohtainen arvoketjutyöryhmätyöskentely (koordinaatio)	5
Luomualan hankkeiden yhteistyön vahvistaminen ja koordinaatio (koordinaatio)	6
Lisää luomua –kiertue (koordinaatio).....	7
Luomualan kehityksen seuranta (Luomuala läpinäkyväksi)	8
Viestintä.....	8
Verkkotiedotus (luomuala läpinäkyväksi -hanke)	8
Mediatiedotus (hankkeet ja oma toiminta)	9
Tapahtumat	9
Jäsenkirjeet.....	9
Hallinto	9
Hallitus.....	9
Yhdistyksen kokoukset	9
Henkilöstö.....	9
Talous	10

Tiivistelmä

ENSIMMÄISTÄ TOIMINTAVUOTTA LEIMASI KASVU

Vuosi 2012 oli Pro Luomu ry:n ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Yhdistys perustettiin maaliskuussa 2011, mutta varsinainen toiminta käynnistyi joulukuussa 2011 toiminnanjohtajan palkkauksen ja hankerahoituksen myötä. Vuosi 2012 oli riipeä ja aktiivinen kasvun vuosi; sekä luomumarkkinoilla ja -tuotannossa että Pro Luomu ry:n toiminnassa.

Markkinan koko kasvoi runsaaseen 200 miljoonaan euroon ja ylitti asetetun tavoitteen. Myös tuotanto kasvoi ennätyslukemiin, lähes yhdeksään prosenttiin peltoalasta.

Pro Luomu edisti ja rohkaisi luomualan kasvua. Yhdistys tuotti Luomua lisää - luomualan kehittämissuunnitelman toimeenpanosuunnitelman, jonka avulla maa- ja metsätalousministeriö suuntasi Laatuketjun hankerahoitusta. Suunnitelman laatimisessa ja sen toimeenpanossa merkittävä rooli oli Pro Luomun kokoamalla arvoketjuryhmällä, joihin vuoden aikana osallistui aktiivisesti noin 50 henkilöä arvoketjun eri osista.

Syksyllä käynnistyi Lisää luomua -kiertue joka jalkautti arvoketjutyön maakuntiin ympäri Suomen. Kiertue pysähtyi joulukuuhun mennessä kahdeksalla paikkakunnalla. Yhteensä näihin tilaisuuksiin osallistui noin 400 henkilöä. Myös tiedotusvälineet uutisoivat kiertueen seminaareista lähes kaikilla pysäkeillä.

Pro Luomu käynnisti säännöllisen luomumyynnin seurannan ja kokosi hajanaista luomualan tietoa Luomu Suomessa 2012 -raportiksi. Yhdistyksen toteuttama hankekartoitus paljasti luomualan kehityksen laajuuden ja toisaalta sen sirpaleisuuden. Kehityksen vaikuttavuuden parantamiseksi Pro Luomu kokosi hanketoimijat yhteen, julkaisi hanketiedot nettisivuillaan ja tuotti toimintamallin, jonka avulla kehitystyö sidotaan entistä tiiviimmin arvoketjun toimijoiden tunnistamien pullonkaulojen ratkaisemiseen.

Yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi 11 varsinaisella jäsenellä ja yhdellä kannattajajäsenellä. Jäsenmaksuja kertyi yhteensä 95 990 euroa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta noin 40 000 euroa.

TOIMINNAN TARKOITUS JA STRATEGIA

Tarkoitus

Pro Luomu ry:n tarkoituksena on edistää luomualan tavoitteellista kehitystä ja kasvua Suomessa edesauttamalla luomutuotteiden kysynnän ja tarjonnan kohtaamista sekä tunnistamalla ja ratkomalla ketjun keskeisiä ongelmia.

Strategia

Luomualan kasvu- ja kehitysohjelma¹ määritteli strategian, jota Pro Luomu ry toiminnassaan noudattaa. Sen mukaisesti Pro Luomu ry:n strategian muodostavat seuraavat linjaukset:

Visio: Vuonna 2015 luomu on osa kuluttajien ja elintarvikeketjun toimijoiden arkipäivää. Tuotevalikoima vastaa kuluttajan tarpeita kattaten keskeiset tuoteryhmit.

¹ [Strategia kokonaisuudessaan kts. Luomualan- kasvu ja kehitysohjelma](#)

STRATEGISET TAVOITTEET:

1. Saada aikaan kuluttajien, ammattikeittiöiden ja vientiyritysten tarpeita vastaava luomuvälikoima ja -tuotanto, joka mahdollistaa luomumarkkinan kolminkertaistamisen vuoden 2011 tasosta vuoteen 2015 mennessä ja luomuarvoketjun kestävä kasvun Suomessa.
2. Sitouttaa luomuarvoketjun toimijat yhteistyöhön ja parantaa toimijoiden välistä luottamusta.
3. Vahvistaa luomun asemaa kuluttajan hyvinvoinnin sekä kestävä elintarviketuotannon ja kulutuksen mukaisena valintana.

STRATEGISET LINJAUKSET

1. Kuluttajälähtöisyys
2. Arvoketjuyhteistyö
3. Oppiminen ja innovatiivisuus
4. Läpinäkyvyys ja jäljitettävyys

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Luomumarkkinan kolminkertaistuminen

Vuonna 2012 luomumarkkinan kasvu jatkui ripeänä. Pro Luomu ry:n arvion mukaan luomutuotteita myytiin 202 miljoonalla eurolla vuonna 2012, mikä oli 24 % enemmän kuin edellisvuoden 163 miljoonaa euroa. Luomun myynti kasvoi elintarvikkeiden kokonaismarkkinoita selvästi ripeämmin, sillä päivittäistavarakaupan keskimääräinen vuosikasvu oli viime vuonna 5,3 %. Markkinan kasvulle asetettu välitavoite vuodelle 2012 ylitettiin. Mikäli markkinan kasvu jatkuu tulevana vuosina yhtä ripeänä, vuodelle 2015 asetettu tavoite markkinan kolminkertaistumisesta saavutetaan (taulukko 1).

	Lähtötilanne 6. 2011	Toteutuma 12.2011	Tavoite v. 2012	Toteutuma 12.2012	Tavoite v. 2013	Tavoite v. 2014	Tavoite v 2015
Luomumarkkina milj. €	110	163	165	202	225	275	330
Luomumyynti €/hlö	20	30	30	37	40	50	60

Taulukko 1. Luomumarkkinan kasvutavoitteet ja niiden toteutuminen

Suomen ostetuin yksittäinen luomutuote on luomumaito. Kaupan mukaan lähes viidennes luomun kokonaisymyynnistä tulee nestemäisistä maitotaloustuotteista. Myös hedelmien ja vihannesten osuus luomumyynnistä on samaa luokkaa, noin 19 %. Tuoreita leipomotuotteita on luomumyynnistä lähes 10 %.

Kasvun myötä luomun markkinaosuus nousi 1,6 %:iin, kun se vuonna 2011 oli 1,3 %. Markkinaosuuden mukaan asettamaamme visioon on vielä matkaa. Luomun osuutta koko elintarvikemyynnistä arvioitaessa on kuitenkin muistettava, että luomun kysyntä keskittyy vahvasti pääkaupunkiseudulle ja tiettyihin tuoteryhmiin. Pääkaupunkiseudulla luomun markkinaosuus oli 2,5 %:n luokkaa. Nielsen kuluttajaneelin keräämien tietojen mukaan esimerkiksi luomuhiutaleiden markkinaosuus omassa tuoteryhmässään on yli 10 %, luomuruokaöljyn lähes 10 % ja luomukananmunien runsaat 8 %. Tummista leivistä eli ruisleivistä noin 5 % on luomua. Luomutuotteiden markkinaosuutta elintarvikkeiden kokonaismarkkinoista vähentää välikoiman niukkuus, erityisesti isoissa tuoteryhmissä kuten liha ja lihavalmisteet.

HoReCa-sektorin luomumarkkina on myös kasvussa. Vuonna 2012 PTY:n jäsenten HoReCa –tukkujen luomumyynti oli 9 milj. euroa (alv 0), mikä on noin 0,5 % koko elintarvikemyynnistä. PTY:n jäsenten osuus koko HoReCa-myyntistä arvioidaan olevan noin puolet.

Luomuvälikoiman ja tuotannon kasvu

Luomuvälikoima on kasvanut. Isoimpien suomalaiskauppojen välikoimissa on nykyään noin 1500 -2000 luomutuotetta. Niistä noin 60 % on kotimaisia.

Luomuvälvontaan on viime vuosina liittynyt paljon uusia luomutuotteita valmistavia ja jalostavia yrityksiä, etenkin leipomoita. Eviran ennakkotiedon mukaan luomuvälvonnassa oli valmistajia ja maahantuojia vuoden 2012 lopussa yhteensä 587.

Luomutuotanto ja luomutilat jatkoivat kasvuaan. Suomen luomuväljelty peltoala vuonna 2012 oli yhteensä 197 750 hehtaaria (siirtymävaiheen ala mukaan lukien). Suomessa oli vuonna 2012 yhteensä 4 260 luomutilaa (siirtymävaiheen tilat mukaan lukien). Luomutilojen keskikoko on kasvanut tasaisesti ja oli 46,4 hehtaaria vuonna 2012; noin 15 % suurempi kuin maatilojen keskikoko. Luomukotieläintilojen määrä on viime vuosina lisääntynyt. Vuonna 2012 Suomessa oli Eviran mukaan noin 760 luomukotieläintilaa. Kaikista luomutiloista noin 40 % on kotieläintiloja, mutta niistä vain noin kolmannes kuuluu luomueläintuotannon valvontajärjestelmään eli myös markkinoi kotieläintuotteensa luomuna.

		Osuus tiloista/ peltoalasta %	Kasvu - % edelliseen vuoteen
Luomutilojen lukumäärä	4 260 kpl	7	6
Luomuväljelty peltoala	197 750 ha	8,7	7

Taulukko 2. Luomutuotanto ja sen kasvu vuonna 2012 (Lähteet; Evira)

Vuoden 2012 luomutuotannon määrät ja osuudet kokonaistuotannosta selviävät taulukosta 2.

	Määrä milj. kg/l		Osuus kokonais- tuotannosta vuonna 2012 (%)
	2012	2011	
Luomuvälja	82,5	81,6	2,2
Luomuvehnä	15,3	14,7	1,7
Luomuruuis	5,1	6,6	7,8
Luomukaura	38,6	38,2	3,5
Luomuohra	6,6	7,5	0,4
Luomumaito	37,6	31,4	1,7
Luomunaudanliha	1,7		2,1
Luomusianliha	0,5		0,2
Luomulampaanliha	0,1		12,4
Luomukananmunat	2,2	1,5	3,7

Taulukko 3. Luomutuotannon määrä Suomessa v. 2012 (Lähteet: Tike/TNS Gallup/Pro Luomu)

Luomuarvoketjun toimijoiden yhteistyö ja toimijoiden välisen luottamuksen parantuminen

Pro Luomu ry:n jäsenmäärä vuoden lopussa oli yhteensä 45 varsinaista jäsentä, joista 36 yritystä ja yhdeksän yhdistystä sekä viisi kannattajajäsentä, joista kaksi yritystä ja kolme henkilöjäsentä. Pro Luomulla on jäseniä kaikista arvoketjun toimijoista panosteollisuutta lukuun ottamatta. Jäsenyys on kattavinta luomuliha-alan keskuudessa. Vuoden aikana jäsenmäärä kasvoi 11 varsinaisella jäsenellä ja yhdellä kannattajajäsenellä. Luomuarvoketjun toimijoita on kuitenkin huomattavasti Pro Luomun jäsenmäärää enemmän.

Luomun ketjubarometri seuraa toimijoiden käsityksiä luomualan kehityksestä ja yhteistyöstä. Yhteistyön ja luottamuksen osalta analyysi valmistuu toukokuussa 2013.

Luomun asema kuluttajan hyvinvoinnin sekä kestävän elintarviketuotannon ja kulutuksen mukaisena valintana

Luomun myynnin kasvu heijastaa kuluttajien luottamusta luomun lupauksiin. Keväällä 2012 toistetun luomun kuluttajabarometrin mukaan suuria muutoksia kuluttajien käsityksissä ei ole tapahtunut syksyyn 2010 verrattuna. Luomutuotteissa nähdään paljon hyviä ominaisuuksia, joiden kirjo miellyttää erilaisia ihmisiä. Mutta kun kuluttajilta kysytään avoimella kysymyksellä, miten luomutuotteet poikkeavat muista, mielikuvissa hallitsee tuotteiden puhtaus. Kuluttajat listaavat luomun olevan vapaa kemikaaleista, lannoitteista, säilöntäaineista, lisäaineista jne. Kuluttajien käsitykset luomun eduista muuttuvat hitaasti. Seuraava luomubarometrin mittaus tehdään syksyllä 2013.

TOIMENPITEET

Yhdistys toteutti toimintaansa pääosin kahden hankkeen kautta. Joulukuussa 2011 käynnistyi LaatuKetjun pääosin rahoittama *Luomualan koordinoitihanke* ja vuoden 2012 alusta maa- ja metsätalousministeriön pääosin rahoittama *Luomuala läpinäkyväksi -hanke*. Hankepäätökset tulivat vasta vuoden 2012 toimintasuunnitelman hyväksymisen jälkeen, joten hallitus käytti syyskokouksen sille myöntämää valtuutta muuttaa toimintasuunnitelmaa ja budjettia hankepäätösten mukaisiksi. Hanketoiminta käynnistyi Luomualan toimeenpanosuunnitelman laatimisella. Sen työstäminen vaati yhdistyksen silloisen henkilökunnan (1,5 henkilöä) täyden työajan, joten muiden toimintojen käynnistäminen samaan aikaan ei ollut tarkoituksenmukaista. Tämän vuoksi molempien hankkeiden toteuttamiseen haettiin ja saatiin jatkoaikaa vuodelle 2013. Ohessa kunkin osion perässä on maininta siitä, mihin hankkeeseen toiminta on kuulunut.

Selvitys luomualan tarpeellisista kehittämistoimista ja hankeyhteistyöstä (koordinaatio)

Pro Luomu kokosi Luomua lisää -luomualan kehittämissuunnitelman toimeenpanosuunnitelman. Keskeisessä roolissa olivat Pro Luomun perustamat arvoketjuryhmät, mutta työhön haettiin näkemyksiä myös muilta tahoilta. Alustava suunnitelma valmistui 1.3. ja se julkaistiin yhdessä MMM:n kanssa pidetyssä tiedotustilaisuudessa 30.3. Selvitystä täydennettiin sidosryhmien kanssa käytyjen keskustelujen ja hanketoimijoiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella, ja lopullinen suunnitelma valmistui 26.6.

Tuoteryhmäkohtainen arvoketjutyöryhmätyöskentely (koordinaatio)

Osana koordinaatiorahanketta Pro Luomu perusti tuoteryhmäkohtaiset arvoketjutyöryhmät. Niiden tarkoituksena on seurata tuoteryhmän markkinan ja tuotannon kehitystä, tunnistaa kyseisen ketjun keskeisiä pullonkauloja strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi ja hakea niihin ratkaisuja sekä vahvistaa koko ketjun yhteistä tietopohjaa.

Arvoketjutyöryhmät perustettiin luomulihalle, -kasviksille ja -HoReCasektorille. Ryhmät kokoontuivat vuoden 2012 aikana seuraavasti:

- luomuliha: 18.1., 13.2., 18.4. ja 30.11.
- luomukasvis: 19.1., 13.2. ja 25.4.
- luomuHoReCa-ryhmä: 19.2. ja 18.4

Näiden lisäksi Pro Luomun edustaja on osallistunut vilja-alan yhteistyöryhmän kokoaman luomuviljaryhmän työhön sekä osallistunut luomukalkkuna-arvoketjun kehitystyöhön osana Satafood ry:n hallinnoimaa luomukalkkunan kehitysprojektia.

Arvoketjuryhmässä ovat edustettuna kyseisen ketjun keskeiset toimijat (viljelijät, jalostajat ja kauppa) sekä sidosryhmistä mm. etujärjestöjen, neuvonnan, tutkimuksen ja koulutuksen asiantuntijoita. HoReCa-ryhmässä on ollut mukana sekä yksityisen että julkisen sektorin ammattikeittiöiden toimijoita ja tukkukaupan edustajia.

Arvoketjutyöryhmät tuottivat kysyntäennusteet, analysoivat keskeisiä pullonkauloja luomumarkkinan kasvutavoitteen saavuttamiseksi sekä kehittivät ratkaisuehdotuksia. Kaikissa työryhmissä käsiteltiin lainsäädännöllisiä pullonkauloja sekä hankittiin tietoa luomutoiminnan laajuudesta. Liha-alan arvoketjutyössä pureuduttiin luomulihantuotannon volyymin selvittämiseen, koska luomuliha on luomutuoteryhmistä heikoimmin tilastoitu tuotantosuunta. Lisäksi selkeä painopiste on ollut sianlihan tuotannon hyvien käytäntöjen edistämisessä. HoReCa-ryhmässä selvitettiin HoReCa-ketjun luomumyyntiä sekä lisäksi kehitettiin toimintatapa, jolla myös HoReCa-sektorille voitaisiin luoda vähittäiskaupan kaltaiset kysyntäennusteet. Työ lähti liikkeelle kasviksista. Kasvisryhmässä paneuduttiin erityisesti kysyntää vahvistaviin tekijöihin, koska sitä kautta parannettaisiin kasvisten kiertonopeutta ja laatua kaupassa.

Arvoketjuryhmän työn tuloksena käynnistettiin seuraavat selvitykset:

- 1) luomualan elintarviketoimijoiden kartoitus alueittain ja toimialoittain (valmistui elokuussa)
- 2) luomulihan laatuselvitys (valmistui syyskuussa)
- 3) luomusianlihan tuotanto-ohjeiden muutostarpeiden kartoitus (valmistui syksyllä ja jatkui luomusianlihan kansallisen laatujärjestelmän lupauksina)
- 4) julkisten keittiöiden tiettyjen luomukasvisten käyttöpotentiaali (toteutettu EkoCentrian toimesta, valmistui maaliskuussa 2013)
- 5) luomulihantuotannon tuotantomäärien selvittäminen (valmistui maaliskuussa 2013)

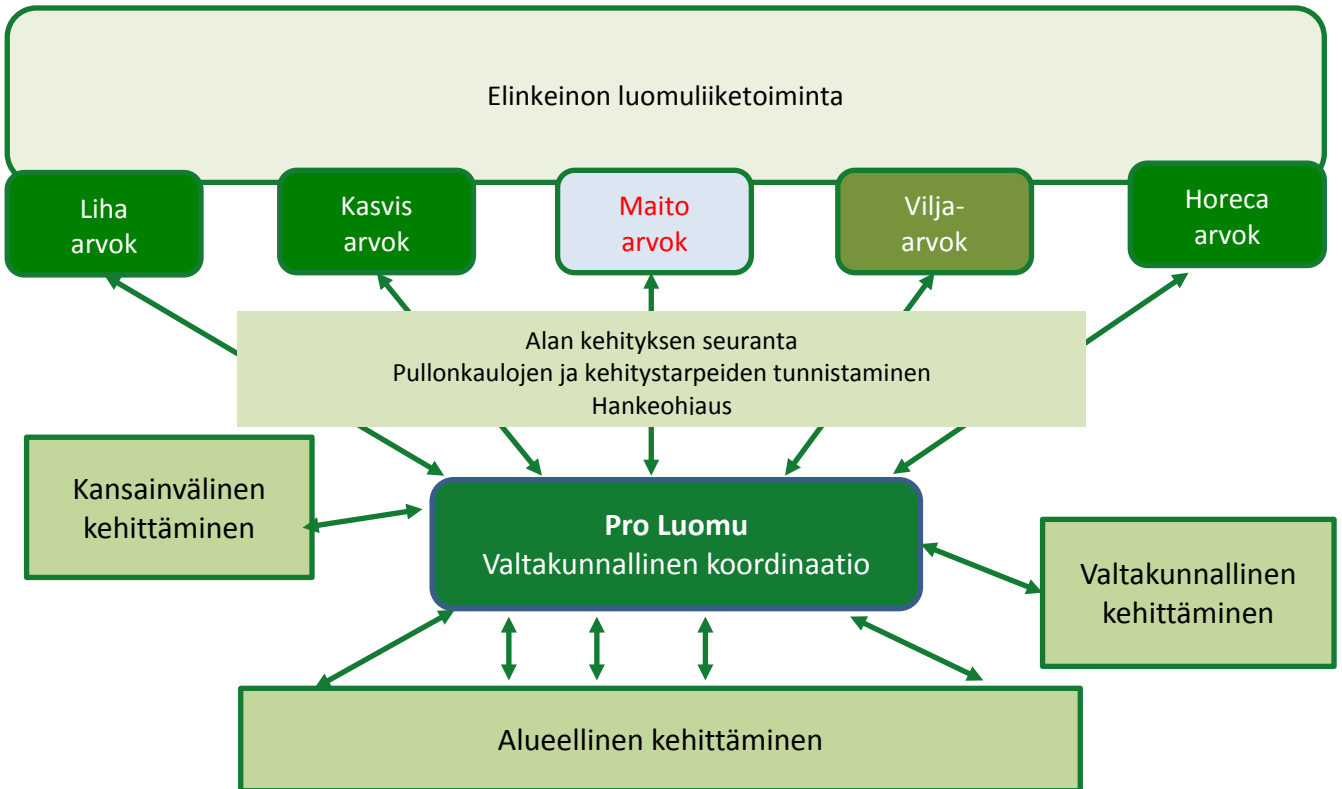
Arvoketjuryhmien kokoonpanot, muistiot ja tehdyt selvitykset löytyvät Pro Luomun nettisivuilta (www.proluomu.fi/hankkeet/arvoketjutyo).

Luomualan hankkeiden yhteistyön vahvistaminen ja koordinointi (koordinaatio)

Yhteistyön ja koordinoinnin kohteena olivat kehittämistahot, jotka toteuttivat erilaisia luomuun liittyviä kehittämistoimia eri kohderyhmissä valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Pro Luomu kartoitti kevään ja kesän aikana EU-osarahoitteiset, alueelliset ja valtakunnalliset hankkeet, joita on toteutettu vuodesta 2007 lähtien. Hanketoiminnan painopiste on selkeästi alueilla, joissa on toiminut tai toimii yli 200 kehittämis- ja/tai koulutushanketta. Osa hankkeista oli sellaisia, joissa luomu on selkeästi painopisteenä ja osassa hankkeista luomu on mukana välillisesti.

Pro Luomu kokosi hanketoimijat yhteiseen tapaamiseen Hämeenlinnaan 18.6. Osallistujia oli kaikkiaan 57. Tapaamisen yhteenvedona todettiin, että yhteistyötä on tarpeen jatkaa, jotta tiedonkulku hankkeiden välillä paranisi. Kehittämistoiminnan koordinointiin Pro Luomu kehitti mallin, jonka nykyinen versio on kuvassa 2.

Kuvio 2. Luomualan koordinaatiomalli

Vuoden aikana Pro Luomu osallistui useisiin hankkeiden järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin sekä ohjausryhmiin. Lisäksi hanke järjesti yhteistyössä EkoCentrian ja Aitoja Makuja -hankkeen kanssa seminaarin "Lisää luomua ja lähiruokaa" Ateria-tapahtumassa (6.11).

Koordinointihankkeen kokoamat tiedot luomualaan liittyvistä kehittämistoimista on julkaistu [Pro Luomu ry:n nettisivuilla](#).

Lisää luomua –kiertue (koordinaatio)

Kevään aikana syntyi idea ja tarve Lisää luomua -kiertueen toteuttamisesta. Hankekoordinoinnin myötä paljastui, että alueilla on runsaasti toimijoita ja hankkeita, jotka voivat edesauttaa luomun kasvua ja joiden näkyvyyttä ja verkottumista valtakunnalliseen kehittämistyöhön kiertue voi edistää. Maa- ja metsätalousministeriön maaliskuussa julkistama tavoite saada 20 % peltoalasta luomuun vuoteen 2020 mennessä edellyttäisi luomuun siirtymisen tahdin nopeuttamista. Siirtymistä hidastaviksi tekijöiksi koetaan kuitenkin hankalalla tuntuva byrokratia ja tuotannon ja luomuvalmistuksen tuomat haasteet. Lisäksi todettiin, että arvoketjuryhmissä tehty työ kysynnän ennakoimiseksi ei välttämättä tavoita tuottajia valtakunnallisen viestinnän kautta.

Lisää luomua -kiertue jalkautti arvoketjutyön ja luomualan koordinoinnin ja kehittämistyön maakuntiin, lähelle yrittäjiä ja tuottajia.

Kiertue toteutettiin vuonna 2012 kahdeksalla paikkakunnalla: 15.9. Ruukissa, 1.10. Hyvinkäällä, 9.10. Lappeenrannassa, 30.10. Somerolla, 9.11. Seinäjoella, 13.11. Kuopiossa, 19.11. Lahdessa sekä 29.11. Joensuussa. Pro Luomu yhdessä EkoCentrian ja Aitoja Makuja-hankkeen kanssa järjesti Lisää luomua -seminaarin Ateria-tapahtumassa 6.11.

Jokaisella paikkakunnalla järjestettiin Lisää luomua -seminaari, jossa kuultiin uusinta tietoa luomun markkinoista, tuotannon ja markkinan kasvutavoitteista, esimerkkejä luomutuottajien ja -yrittäjien

onnistumisista sekä hyvistä keinoista selvitä luomun byrokratiasta. Seminaarien jälkeen osallistujilla oli mahdollisuus keskustella kaupan, teollisuuden, ammattikeittiöiden ja luomualan asiantuntijoiden kanssa. Kaikilla paikkakunnilla oli myös kehittäjätahojen info- ja esittelypisteitä. Tilaisuudet järjestettiin yhteistyössä alueellisten kehittäjätahojen ja näiden toteuttamien hankkeiden kanssa. Yhteistyökumppaneina olivat ProAgria, EkoCentria, Pyhäjärvi-Instituutti, MTK-liitot, Luomuliiton alueyhdistykset ja Pohjois-Karjalan aikuisopisto). Pro Luomu tuotti kiertueelle yhtenäistä aineistoa, jota testattiin Okra-messuilla heinäkuussa ja Herkkujen Suomi-tapahtumassa elokuussa. Kustakin tapahtumasta lähetettiin tiedote ja kutsu lehdistölle. Kiertueen ohjelmat ja seminaariesitykset ovat luettavissa [Pro Luomun verkkosivuilla](#).

Kiertueen kävijämäärä (50 henkilö/tilaisuus) saavutettiin. Ensimmäisissä tilaisuuksissa syksyn sadonkorjuu oli vielä pahasti kesken, joten viljelijöiden määrä jäi vähäiseksi. Eniten näkyvyyttä tiedotusvälineissä saavutti kiertueen avajaistilaisuus Hyvinkäällä, jossa julkistettiin uusia lukuja markkinan kasvusta. Muut tilaisuudet näkyivät alueiden mediassa kahta tilaisuutta lukuun ottamatta (Ruukki/Seinäjäki). Seminaari sai hyvän vastaanoton myös hallinnossa, sillä tilaisuuksiin saatiin korkean tason puhujia (MMM, Evira ja YM).

Luomualan kehityksen seuranta (Luomuala läpinäkyväksi)

Luomualan seurantietoa on hajanaista ja eri tahojen kokoamaa. Pro Luomu on koonnut tietoa sekä luonut järjestelmiä tiedon keruuseen.

Nielsenin Scantrack- tiedonkeruun päätyttyä ei ole olemassa täysin luotettavaa tapaa seurata markkinan kehitystä. Pro Luomu on koonnut kaupoilta kaupan arviot luomumyynnistä ja julkaissut niiden pohjalta arvion Suomen kokonaisymyynnistä. Lisäksi on ostettu Nielsenin kuluttajapaneelin tietoa. Luomumarkkinan pienen koon vuoksi kuluttajapaneelin tulokset eivät ole kovin luotettavia ja erityisesti tuoteryhmittäinen arvio on vaikeaa. Vastaavasti Pro Luomu käynnisti tiedonkeruun myös HoReCa–tukkujen luomumyynneistä.

Olemassa oleva maatalouden ja elintarviketuotannon tilastointi ei erottele luomua riittävästi luomuketjun toimivuuden näkökulmasta. Tilastointi kuvaa hyvin luomun tuotantopotentiaalia, sillä luomupinta-alat sekä luomueläinten määrät tilastoituvat hyvin ja ovat julkisesti saatavissa. Luomuviljan, -maidon ja -kananmunien tuotannon määrää kuvaavat tiedot ovat julkisesti saatavissa (Tike). Kaikkein hankalin tilanne on lihan osalta. Nykyiset teurastustilastot eivät erittele luomua. Myöskään tuonti- ja vientitilastot eivät erottele luomua.

Pro Luomu kokosi seurantietoa tietopaketti Luomu Suomessa 2012. Tietopaketti on saatavilla Pro Luomun nettisivuilta.

Helmikuussa 2012 Pro Luomu käynnisti luomuarvoketjun toimijoiden käsityksiä luotaavan, säännöllisesti toistettavan *Luomun ketjubarometrin*. Taloustutkimus Oy suoritti tiedonkeruun ja tulosten yhteenvedon. Aspectum Public Oy:n asiantuntemusta käytettiin kyselyn suunnitteluun sekä tulosten analysointiin. Tulokset julkistettiin 31.3. MMM:n ja Pro Luomun yhteisessä tiedotustilaisuudessa ja raportti löytyy myös Pro Luomu ry:n nettisivulta.

Viestintä

Pro Luomun ensimmäisen vuoden viestintä suunnattiin ensisijaisti elintarvikealan toimijoille, ei kuluttajille. Pääosa viestinnästä toteutettiin hankkeissa ja keskeisen välinen on verkkoviestintä. Viestinnässä tukena on ollut jäsenistä koostuva tiedotusryhmä.

Verkkotiedotus (luomuala läpinäkyväksi -hanke)

Luomuala läpinäkyväksi hankkeen kautta Pro Luomu on rakentanut tiedotusyhteistyötä Luomu.fi -sivuston ympärille. Sivuston ylläpidosta ja toteutusta on aiemmin vastannut Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti. Sivuston uudistuksella tavoitellaan sitä, että luomualan keskeiset tiedontuottajat (Luomuinstituutti, Luomuliitto ja Pro Luomu) ylläpitäisivät sivustoa yhdessä. Samalla selkeytetään sivuston rakennetta.

Yhteistyön toiminnallinen ja tekninen toteutus viivästyi, joten Pro Luomu avasi omat verkkosivunsa syyskuussa. Jatkossa Pro Luomun omat sivut ovat yhdistyksen omaa tiedotusta varten ja hanketyön kautta toteutettu tiedotus toteutetaan Luomu.fi-sivuston tai erillisten kampanjasivustojen kautta.

Mediatiedotus (hankkeet ja oma toiminta)

Pro Luomu järjesti medialle yhdessä MMM:n ja Pro Luomu ry:n toteuttaman ja LaatuKetjun rahoittaman Luomualan koordinoitihankkeen kanssa tiedotustilaisuuden (30.3.) jossa esiteltiin MMM:n suuntaviivat, julkistettiin Luomualan toimeenpanosuunnitelma sekä luomun ketjubarometrin tulokset.

Lehdistölle on lähetetty yhteensä 14 tiedotetta; luomun ketjubarometri (30.3) sekä luomun kuluttajabarometri (15.6. yhdessä Kuule Oy:n Luomubrändiksi 2-hankkeen kanssa); Lisää luomua -kiertueen tiedotteet (11 kpl) sekä tiedote Pro Luomun toiminnasta.

Pro Luomu on kirjoittanut juttuja alan lehtiin (Luomulehti) sekä palvellut mediaa luomuaiheisten juttujen teossa (mm. Yle, . MTK:n Mainio –lehti, Landbygdens Folk, yritysten asiakaslehdet).

Tapahtumat

Pro Luomu on tuonut luomua esille ammattilaistapahtumissa, joita vuonna 2012 olivat Gastromessut 14 - 16.3. (LaatuKetjun yhteisosasto); Elintarvikepäivä 8.5. (esitys ja infopöytä) ja Luomupäivä Tampereella 14.11. (info).pvm

Jäsenkirjeet

Jäsenille lähetettiin tiedotteiden lisäksi ajankohtaisista asioista kertovaa jäsenkirjettä 10 kertaa.

HALLINTO

Hallitus

Hallituksen kokoonpano vuonna 2012 oli seuraava

jäsen	varajäsen
Ilkka Alarotu, puheenjohtaja	
Arto Jokinen	Ari Kulmanen
Jukka Markkanen	Rikard Korkman
Minna Kurunsaari, varapuheenjohtaja	Jukka Koivunen
Marja Nuora	Erkki Pöytäniemi
Pirjo Siiskonen	Sari Mäkinen-Hankamäki
Jaakko Nuutila	Elisa Niemi
Miska Kuusela	Lennart Sukapää

Puheenjohtaja ja hallituksen jäsenet varajäsenineen valittiin perustavassa kokouksessa. Kevätkokous täydensi hallitusta valitsemalla yhdistyksen toiminnanjohtajana aloittaneen Marja-Riitta Kottilan tilalle hallitukseen Miska Kuuselan.

Yhdistyksen kokoukset

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 22.5.2012 Helsingissä ja syyskokous 19.11..2012 Lahdessa.

Hallitus kokoontui 7 kertaa, joiden lisäksi pidettiin kolme sähköpostikokousta.

Henkilöstö

Yhdistyksen palveluksessa oli toiminnanjohtaja Marja-Riitta Kottilan lisäksi pääosin osa-aikaisina asiantuntija Päivi Rönni (50 % työajasta) ja tiedottaja Minnan Nurro (syyskuusta lähtien 60 % työajasta). Kesäkauden (kesäkuu – syyskuu) projektityöntekijä oli Nina Julkunen

Talous

Yhdistyksen toimintaa on rahoitettu jäsenmaksuilla sekä maa- ja metsätalousministeriön myöntämällä hankerahoituksella. Jäsenmaksujen tuotto oli 95 989,52 euroa, jossa on kasvua edellisestä vuodesta noin 40 000 euroa. Tilinpäätös osoitti 56 481,87 ylijäämää. Se jäi yli jäsenmaksuista, koska yhdistyksen omarahoitteinen toiminta oli vähäistä ja jäsenmaksuja käytettiin pääosin hankerahoituksen omarahoitukseksi. Yhdistyksen kiinteät kulut on myös pyritty pitämään pienenä esimerkiksi hyödyntämällä työntekijöiden kotitoimistoja ja jäsenten kokoustiloja.

Yhdistyksen kirjanpidon ja talouspalvelut hoitaa Talouspalvelu Uniikki Oy.